

LESNI SEKANCI

Kdor se ukvarja z zagotavljanjem varnosti na otroških igriščih ve, da je eden od najbolj učinkovitih ukrepov za preprečevanje poškodb ureditev podlage za ublažitev padca. Največ poškodb, ki zahtevajo posredovanje zdravnika, je posledica padca oz. (pre)trdega udarca ob tla. Da bi se sila tega udarca zmanjšala na še sprejemljivo raven, je potrebno tla obložiti z materialom, ki energijo padajočega telesa absorbira oziroma zmanjša pojemek na vrednosti nižje od 200g (g=zemeljski pospešek). [več o tem >](#)

Praksa je pokazala, da je eden od (sipkih) materialov, ki učinkovito opravlja to nalogo tudi leseni sekanec(ci). To so delci lesa, ki jih pridobivajo s »sekanjem«, drobljenjem masivnega, naravnega lesa, običajno tanjših debel in vej. V ta namen se uporabljajo posebni sekalni-drobiteljni stroji in stroji za sejanje, s pomočjo katerih se nastali delci ločijo v frakcije (velikostne razrede).

Les je po svoji strukturi porozen, sestavljen iz drobnih cevk (trahej in traheid), zato je stisljiv, plastičen in elastičen. Pri udarcu padajočega telesa (otroka) na sloj sekancev, pride do postopnega tlačenja delcev in učinkovito ublažitev sicer trdega in sunkovitega udarca. Pri drugih sipkih materialih, npr. produ, ne pride do stiskanja posamičnih delcev ampak do prenašanja energije padca iz kamenčka na kamenček in razpršitve energije udarca.

Študije in meritve so pokazale, da leseni sekanci, nasuti v sloju predpisane debeline, največkrat močno presegajo zahteve standardov, njihove lastnosti ostanejo praktično nespremenjene tudi pri zelo nizkih ali zelo visokih temperaturah.

Tudi po stroškovni plati so sekanci dokaj ugodna izbira. V Sloveniji jih je mogoče dobiti skoraj v vsakem lokalnem okolju, saj so pogosto stranski produkt v primarni predelavi lesa (npr. v žagalnicah).

Poleg dobrih lastnosti pa imajo leseni sekanci tudi slabe strani. Ker so organskega porekla, predstavljajo hrano za glive pa tudi druge organizme. Sčasoma začnejo propadati-trohneti ter izgubljati svojo funkcijo. Ker je v lesu, predvsem pa v lubju, tudi tanin, se oblačila otrok umažejo, prav tako pa je na splošno v starih sekancih težko vzdrževati higiensko neoporečnost. Sekanci so sicer dobra varnostna podlaga, vendar jih je zaradi videza smiselno uporabiti tam, kjer je igrišče v naravnem okolju, z veliko rastlinja, dreves in nasploh naravnih materialov.

V Sloveniji se na igriščih sekanci pogosto uporabljajo, vendar velikokrat niso ustrezni. Težava je predvsem v tem, da so sekanci preveliki. Če so na igrišču »sekanci« dolgi tudi več kot 10 cm, to pomeni, da tak kos lesa sam po sebi predstavlja nevarnost, še posebej, če stoji v pokončnem položaju. Standarda SIST EN 1176-1:2017 in SIST EN 1177 [narekujeta](#), da so leseni sekanci lahko dolgi med 5 in 30 mm. To pomeni, da med sekanci ne sme biti drobne žagovine in prahu, največja dimenzija t.j. 30 mm pa prav tako ne predstavlja nevarnosti za vbodne rane.

Tako kot za ostale sipke materiale tudi za sekance velja pravilo, da jih ne nasipamo v bližino drugačnih sipkih materialov, npr. mivke. Velika verjetnost namreč je, da bodo otroci oba materiala hitro zmešali in nastala bo težava pri vzdrževanju igrišča.

Pripravil:
Slavko RUDOLF
dec. 2017